

İdrar kanalının görüntülenmesi ve kanala ilaç akıtılması orucu bozar mı?

Soru: İdrar kanalının görüntülenmesi ve kanala ilaç akıtılması orucu bozar mı?

Cevap

Hanefi mezhebinin tecih edilen görüşüne göre erkeğin idrar mahallinden içeriye bir şey damlatılması orucu bozmaz.¹ Zira idrar kanalına damlatılan sıvı arada bir bağlantı/menfez olmadığından orucun bozulması noktasında muteber olan cevfe (Hanefilere göre boğaz, mide ya da bağırsaklar) ulaşmaz. Bu sebeple oruç bozulmaz. Bu konuda idrar kanalı ile cevfe arasında bir menfez olmasına binaen Ebu Yusuf'un idrar kanalından bir şey damlatılmasının orucu bozduğu görüşü olsa da bu görüş tercih edilmemiştir. Hanefi fukahası bu meselenin esasında fıkıhla değil tıpla alakalı bir mesele olduğunu beyan etmiştir.² Modern tıp da idrar kanalıyla bağırsaklar ve mide arasında bir menfez olmaması noktasında Hanefi mezhebinin racih olan görüşüyle hemfikirdir.

Hanefi kitaplarında zikredildiği üzere kadının fercinden bir şey damlatılması en sahih olan görüşe göre orucu bozar.³ Ancak esasında bu mesele de fıkıhla değil tıpla alakalı olduğundan bu noktada günümüz tıbbi esas alınmalıdır. Tıbbın ifade ettiğine göre kadının idrar kanalıyla bağırsak ve mide arasında bir bağlantı yoktur.⁴ Buna göre kadının fercinden/kadınlık organından içeriye damlatılan bir şey de orucu bozmaz.

Şafii mezhebine göre ise cevfin kapsamı vücudun tamamını içine aldığından idrar kanalından damlatılan herhangi bir şey orucu bozar. Nitekim bedende orucu bozacak bölgeye bir şey girmiştir.⁵

1. [1] Ebü'l-Hasen Burhânüddîn Alî b. Ebî Bekr b. Abdilcelîl el-Fergânî el-Mergînânî, *el-Hidâye şerhu bidâyeti'l-mübtedî* (Karaçi, el-Büşra, 2021), 1/349.
2. Ahmed b. Muhammed b. İsmâîl ed-Dûkâtî et-Tahtâvî, *Hâşiye 'alâ Merâkı'l-felâh* (İstanbul: Daru'l-Hanefiyye, 2018), 2/529.
3. Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkı İbn Âbidîn, *Reddü'l-muhtâr 'ale'd-dürri'l-muhtâr* (Beyrut: Dâru'l-Ma'rife, 2015), 3/424.
4. Muhammed Refî Osmânî, *Dâbitu'l-mufattırat fî mecâli't-tedavî* (Karaçi: Mektebetü dâri'l-ulûm, 1998), 57.
5. Ebü'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed b. Muhammed İbn Hacer el-Heytemî, *Tuhfetü'l-Muhtâc bi Şerhi'l-Minhâc* (Beyrut: Dâru'd-Diyâ, 2020), 3/627.